

Wacław Zagrodzki

1903-1981

Absolwent Wydziału Nawigacyjnego z 1924 r., kapitan żeglugi wielkiej, we wrześniu 1939 r. obrońca Helu, jeńiec wojenny, wykładowca w PSM, organizator powojennej biblioteki szkolnej, główny nawigator w Chińsko-Polskim Towarzystwie Okrętowym.

Urodził się 5 lutego 1903 r. w Będzinie. Dziecinne lata spędził w Zagłębiu Dąbrowskim, a po śmierci ojca w 1913 r. – w Kijowie. Po powrocie rodziny do kraju w 1921 r., po krótkiej pracy przy budowie zaczątków portu w Gdyni, zdał egzamin na Wydział Nawigacyjny Szkoły Morskiej w Tczewie. Wkrótce po zaokrętowaniu na „Lwowie” uległ wypadkowi: „[...] spadłem do ładowni, przechodząc

Po odbyciu służby wojskowej w Marynarce Wojennej pracował w Kapitanacie Portu w Gdyni, potem w Szkole Morskiej, a w latach 1927-1928 był III oficerem na żaglowcu szkolnym „Lwów”.

Od 1929 r. do 1935 r. pływał na statkach Żeglugi Polskiej i Polsko-Brytyjskiego Towarzystwa Okrętowego (Polbrytu) jako II i I oficer. W marcu 1931 r. został sekretarzem Związku Oficerów Marynarki Handlowej w Gdyni³.

W 1935 r. otrzymał dyplom kapitana żeglugi wielkiej⁴, w 1936 r. przeszedł do pracy w inspektoracie okrętowym Polbrytu, a dwa lata później był inspektorem okrętowym. „Zajmował się sprawami ubezpieczeń i awarii statków. Był w tej materii wybitnym specjalistą”⁵.

We wrześniu 1939 r. brał udział w obronie Helu jako podporucznik rezerwy Marynarki Wojennej. Po kapitulacji, wzięty do niewoli, przebywał w obozach jeńceckich: Nienburg, Spittal, Woldenberg. Zbiegł w czasie ewakuacji obozu na zachód i w lutym 1945 r. powrócił do kraju.

Od 1 marca 1945 r. pracował w Departamencie Morskim Ministerstwa Przemysłu i Handlu, następnie uczestniczył w odremontowywaniu Szkoły Morskiej w Gdyni ze zniszczeń wojennych. Został w niej wykładowcą przepisów drogi na morzu oraz ubezpieczenia i awarii statków. Podjął się również karkołomnego wówczas zadania zorganizowania biblioteki szkolnej – całkowicie zniszczonej w czasie okupacji, w trudnej sytuacji ubożuchnego rynku księgarskiego. „Mieszkałem cały czas w budynku nauczycielskim Szkoły, ponieważ moje przedwojenne mieszkanie zostało zajęte [...]. Umeblowanie nasze stanowiły szpitalne łóżka, powyrzucane przez szabrowników

po ciemku przez luczek, którego nie zamknął mój ówczesny kolega a dzisiejszy sąsiad. Znalaziono mnie i wydobyto po godzinie na górny pokład i wtedy znowu straciłem przytomność na przeszło 40 godzin. Ocknąłem się w statkowej izbie chorych i w pierwszych chwilach nie przypominałem sobie, jak się tu znalazłem i co się ze mną stało. [...] po dziesięciu dniach rekonwalescencji już znowu maszerowałem rano po wantach, co prawda tylko przez mars i tylko jeden raz”¹.

W 1923 r. uczestniczył jako uczeń w rejsie „Lwowa” do Brazylii. Podczas uroczystości chrztu równikowego brał udział w przedstawieniu przygotowanym przez kolegę Tadeusza Dębickiego, który wybrał go do roli jednej z nimf².

1 Wacław Zagrodzki, *Ze wspomnień*, [w:] *Na morze po chleb i przygodę*, Warszawa 1972, s. 523.

2 Jerzy Miciński, *Księga statków polskich 1918-1945*, tom 1, Gdańsk 1996, s. 81.

3 Hasło *Związek Oficerów Marynarki Handlowej w Gdyni*, [w:] *Encyklopedia Gdyni*, Gdynia 2006.

4 „Wiadomości Portu Gdynińskiego” 1935, nr 6, s. 33.

5 Zygmunt Batko, *Łaskawe oceany*, Gdynia-Szczecin 1997, s. 24.

krzesła i stoły i inna zbieranina wszelkiego rodzaju. Aż do jesieni chodziłem w wytartym jenieckim mundurze, zanim mogłem sobie sprawić letnie cywilne ubranie, a później, z urzędowego przydziału, uniform służbowy”⁶.

Gdy „Dar Pomorza” 25 października 1945 r. wrócił ze Szwecji do Gdyni po wojennym tam postoju, dyrektor PSM Konstanty Maciejewicz powołał specjalną komisję, której powierzył zadanie dokładnego sprawdzenia statku oraz rozpoczęcia starań o przekazanie żaglowca PSM (został bowiem zarekwirowany przez Marynarkę Wojenną). Dowódcą jednostki mianował Wacława Zagrodzkiego⁷.

Kpt. Zagrodzki był też pełnomocnikiem do zabezpieczenia majątku Żegluga Polskiej SA, a od 1946 r. pracownikiem GAL-u oraz ekspertem w Izbie Przemysłowo-Handlowej.

W 1951 r. został doradcą do spraw ubezpieczeń w Centralnym Zarządzie PMH, wykładał ubezpieczenia morskie na przeniesionym do Szczecina Wydziale Nawigacyjnym.

Od 1957 r. do 1958 r. pływał jako kapitan na statkach Polskiej Żegluga Morskiej, a w latach 1959-1970 był głównym nawigatorem w Chińsko-Polskim Towarzystwie Okrętowym.

Po przejściu na emeryturę w 1970 r. pracował jako rzeczoznawca w Ośrodku ds. Współpracy z IMCO (Międzynarodowa Morska Organizacja Doradcza).

Wiele też pracował społecznie: jako ławnik w Izbach Morskich, w latach 1947-1949 był przewodniczącym Jachtklubu „Gryf”, w 1949 r. – członkiem Rady Zakładowej ZZ GAL-u, a w latach 1961-1967 – ławnikiem i delegatem ministra żegluga w odwoławczej Izbie Morskiej.

Opublikował książki: w 1952 r. „Awaria wspólna” (współautor K. Rogóyski), w 1953

Na „Lwowie” na Maderze, od lewej: Stefan Ancuta – kierownik nauk, dr Mieczysław Węglewski – lekarz w SM w Tczewie, komendant Konstanty Maciejewicz, Bogdan Gawęcki – II oficer, szósty Wacław Zagrodzki – III oficer, siódmy Tadeusz Meissner – IV oficer.

Grono pedagogiczne w pokoju nauczycielskim, m.in. Wacław Zagrodzki, Antoni Ledóchowski, Mieczysław Grabowski, Konstanty Maciejewicz, Witold Komocki, Józef Giertowski, Stefan Gorazdowski

r. „Ubezpieczenia i awarie statków”, oprócz tego drukował artykuły w prasie fachowej.

Zmarł 16 grudnia 1981 r. w Sopocie.

Źródła: *Kadry morskie Rzeczypospolitej*, tom I, pod red. Jana Kazimierza Sawickiego, wyd. II, Gdynia 2000; Jerzy Miciński, *Księga statków polskich 1918-1945*, tom 1, Gdańsk 1996; Zygmunt Batko, *Łaskawe oceany*, Gdynia-Szczecin 1997; *Encyklopedia Gdyni*, Gdynia 2006; *Na morze po chleb i przygodę*, Warszawa 1972; „Wiadomości Portu Gdynińskiego” 1935, nr 6; <https://koszur.net/index.php/kapitan-kapitanow-2/> rozdz. 13

⁶ Wacław Zagrodzki, *Ze wspomnień...*, op. cit., s. 542-543.

⁷ <https://koszur.net/index.php/kapitan-kapitanow-2/> rozdz. 13